

Eczacılık Mesleğinin bugünkü durumu

PROF. DR. SEDAT İMRE

İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dekanı

**«BAZI KİŞİLERCE İDDİA EDİLDİĞİ GİBİ
ECZACILIK MESLEĞİ SON YILLARDA
ÖNEMİNİ KAYBETMEMİŞ, AKSİNE ÇOK
ÖNEM KAZANMIŞTIR.»**

Dünyanın her ülkesinde eczacılık denince akla ilk gelen kuşkusuz eczane eczacılığıdır. Yaklaşık çeyrek yüzyıl öncesine kadar halk sağlığında önemli bir yeri ve sağlık personeli arasında büyük saygınlığı olan eczacılık mesleği, majistral reçetelerin büyük ölçüde azalması ve buna paralel olarak, hekim - eczacı - hasta üçgenindeki ilişkilerin zayıflaması sonucu önemini oldukça yitirmiş ve eczacının halk nazarında yüksek öğrenimli bir satıcı durumuna düşmesine neden olmuştur. Acaba zaman sürecinden artan bu kopukluk doğal mıdır, diğer bir deyimle bu üçlü ilişkiye artık gereksinme yok mudur? Bu soruyu büyük bir HAYIR ile cevaplayabiliriz. İki ana sağlık mesleği mensupları olan hekim ve eczacıların birbirlerini bir kenara iterek yollarına tek başlarına gitmeleri büyük bir hatadır. Zira son yıllarda Farmasötik alandaki gelişmeler yalnızca çeşitli hastalıklara karşı bulunmuş yeni ilaçlardan ibaret değildir. İlaçların özellik, etki ve etki tarzları alanındaki

yeni gelişmeler ve buluşlar en azından yeni bulunan ilaçlar kadar önemlidir.

İlacın insan organizmasındaki resorpsiyonu, dağılması, metabolize olması hakkındaki yeni bilgiler, onun daha doğru bir şekilde kullanılmasına imkân sağlamıştır. Burada özellikle önemli olan, bu bilgiler sayesinde kişiye göre ilaç tedavisi yapma imkânının büyük ölçüde artmış olmasıdır. Son yıllarda yapılan pekçok bilimsel çalışma doğrudan doğruya ilaç tedavisinde hastanın emniyeti ile ilgilidir. Bu durum çok azalmış olan hekim - eczacı - hasta ilişkilerinin eski düzeyine çıkmasının ne denli gerekli olduğunu göstermektedir. Ayrıca hekime başvuruların giderek artması ve hekimin teşhis görevine bile güçlüklerle yetişebilmesi nedeniyle, son yıllarda haksız olarak yüksek öğrenimli satıcı durumuna düştüğü iddia edilen eczane eczacısına aslında hastayı aydınlatma yönünden büyük görevler düşmektedir. Ancak hemen ifade edelim ki, hastanın aydınlatılması kesinlikle hekimin üzerinde bilgisinin az olduğu veya bilgi vermeye zamanı olmadığı durumlarla sınırlı kalmalı ve kesinlikle dar anlamdaki bir hekimlik olarak anlaşılmalı ve yalnızca ilacı kapsamalıdır. Bu durumların pratikte gerçekleştirilebilmesi, eczacının geniş bir bilgi hazinesine ve mükemmel bir dökümantasyona sahip olması ile mümkündür. Bu da

---

AYIN KONUSU

---

meslektaşlarımızın özellikle yayın yolu ve bölgesel meslek içi seri konferanslarla yeni bilimsel sonuçlardan haberdar edilip takviye edilmesine bağlıdır. buna paralel olarak eczacılık eğitiminde de gerekli değişiklik ve ilâveler yapılmalıdır.

Eczacının çalışma imkânı bulduğu ikinci önemli alan hastane eczacılığıdır. Maalesef memleketimizde hastane eczacılığı da geçen çeyrek yüzyıl süresinde eczane eczacılığı gibi duraklamış ve hatta gerilemiştir. Halbuki memleketimizdeki hastane eczanelerinde, pek çok gelişmiş ülkedekine uygun olarak yapılacak organizasyonlarla, hem harcamalarda büyük ölçüde tasarruf yapılmış ve hem de meslektaşlarımızın hastanelerde de hak ettikleri yeri almaları sağlanmış olur.

Hastane eczacılığının yeni bir dalı olan Klinik Farmasi, Klinik Hekimlik ile Eczacılığın tampon bölgesini oluşturan alandır. Bu alanda Eczacı ağır klinik çalışmalarda bulunmuş olan klinisyene büyük ölçüde yardımcı olabilir. Ancak bunun gerçekleşebilmesi eczacının geniş teorik bilgiye sahip olmasına, bunu devamlı derinleştirmesine ve buna ilâveten pratik tecrübesinin olmasına da bağlıdır. Bu yeteneklerin ancak lisans üstü bir eğitim ile gerçekleşecek bir uzmanlaşma ile kazanılabileceği doğaldır.

Hastane eczacılığından bahsederken, özellikle memleketimizde de eczacıya yeni bir çalışma alanı olarak gözüken Klinik Analitik üzerinde de durmak gerekir kanısındayım. Bugün Avrupa ülkelerinde görülen eğilim, hastane eczacılarından ilaç yapımı, sterilizasyon, dezenfeksiyon, kalite kontrolü gibi geleceksel görevleri yanında, Klinik Analitik alanında da yararlanılmasıdır. Zira organizma içerisinde çok az miktardaki ilaç maddeleri ile bunların parçalanma ürünlerinin teşhis ve tayinleri için yüksek düzeyde analitik, metodolojik, matematik, istatistik, farmakoki-

metik ve enstrümental bilgilere ve aynı zamanda hassas ve titiz bir çalışma alışkanlığına gerek vardır. Bunlar özellikle eczacının mesleki formasyonu, eğitimi ve karakteri ile kendisinde topladığı özelliklerdir. Bu bakımdan eczacı klinik analitikte önemli bir rol oynamaya şansına sahiptir. Eczacının bu alanda da kimyacı, biyokimyacı ve hekimlerle rekabetini başarıyla sürdürebilmesi için çok iyi yetişmiş ve hatta bu alanda uzmanlaşmış olması gereklidir.

Eczacının üçüncü önemli görev alanı olarak Farmasötik Endüstri'yi sayabiliriz. Eczacılar bu alanda da bir süreden beri kimyacıların rekabeti ile karşı karşıyadırlar. Bu rekabette eczacının ağır basması gereklidir, zira farmasötik endüstrideki personel politikasının da önceliğin eczacıdan başkasında olması düşünülemez. Ancak doğal olan bu hakkın dahi yeterince elde edilebilmesi için eczacıların kurslar ve diğer yollarla yeni bilgilerle zenginleştirilmesi ve farmasötik teknoloji alanında da uzmanlaşma olanağının sağlanması gereklidir.

Son olarak eczacının nispeten çok sayıda istihdam edildiği bir çalışma alanı olarak devletin kontrol laboratuvarlarını gösterebiliriz. Bugün Federal Almanya'nın çeşitli eyaletlerinde pekçok devlet kontrol laboratuvarında yapılan binlerce ilaç, besin ve teknolojik analiz, eczacılar tarafından yapılmaktadır. Ancak üzülererek belirtelim ki memleketimizde sağlık politikası yetkilileri bugüne kadar bu potansiyelden gereğince yararlanma yoluna gitmemişlerdir.

Sonuç olarak görülüyor ki bazı kişilerce iddia edildiği gibi eczacılık mesleği son yıllarda önemini kaybetmemiş, aksine eskisinden çok önem kazanmıştır. Ancak halkın farmasötik gelişmelerden haberdar edilmesi, eczacılığın bu görünümünün sürmesinde en büyük etmen olmaktadır.

AYIN KONUSU
